

Participanții din străinătate la conferința Comisiei Sinodale Biblice și Teologice au evidențiat diverse aspecte ale subiectului primatului și sobornicității în Ortodoxie

În data de 16 septembrie 2021, la conferința „Ortodoxia universală: întăietatea și sobornicitatea în lumina învățăturii de credință ortodoxe” au vorbit online următorii ierarhi ai Bisericilor Ortodoxe Locale: Episcopul Irineu de Backa (Biserica Ortodoxă Sârbă), Arhiepiscopul Teodosie de Sevastia (Biserica Ortodoxă a Ierusalimului), Mitropolitul Andrei de Gori și Atena (Biserica Ortodoxă Georgiană), Mitropolitul Nichifor de Kykkos și Tilliria (Biserica Ortodoxă a Ciprului) și Protopresbiterul Georgi Zvidadze (Biserica Ortodoxă Georgiană). Mitropolitul Isaia de Tamassos și Orinis, un ierarh al Bisericii Ortodoxe Cipriote, a adresat participanților la forum un cuvânt de bun venit.

Raportul Episcopului Irineu de Backa a fost dedicat subiectului „Autocefalia Bisericii ieri și astăzi”.

Vorbind despre acordarea autocefaliei de către Patriarhul Constantinopolului schismaticilor ucraineni, Episcopul Irineu a subliniat: „Autocefalia ar trebui să fie o confirmare și întărire a sobornicității și unității Bisericii, dar, de fapt, aceasta a devenit un zid al ispitei și o piatră de poticnire. Ea nu numai că nu servește la întărirea credinței ortodoxe și la sporirea trupului Bisericii Ortodoxe Universale, dar mai întâi

de toate nu servește efortului soteriologic pastoral pentru mântuirea sufletelor tuturor credincioșilor, ci dimpotrivă, din păcate, este folosită astăzi ca un instrument și un mijloc pentru distrugerea unității Bisericii cu tendința de a redefini eclesiologia ortodoxă”.

„Neorânduiala canonică, anarhia canonică, intervenția și invazia teritoriului canonic al altor Biserici Ortodoxe Locale primesc de pe acum jalnicele lor explicații și justificări cvasi-teologice, – a spus, în special, Vlădica Irineu. Aspectul pastoral și perspectiva soteriologică a activităților Bisericii în lume devin neimportante sau chiar ignorate. Toate acestea se întâmplă în fața ochilor noștri, se arată în zilele noastre prin exemplul trist al comportamentului Patriarhiei Constantinopolului – Biserica noastră Mamă, care, din păcate, a uitat ce înseamnă grija și dragostea maternă adevărată”.

„Situația este foarte tragică și periculoasă, dar sunt sigur că, atât în ziua Cincizecimii, cât și de-a lungul întregii istorii a Bisericii, Duhul Sfânt conduce Biserica. Mântuitorul ne convinge că porțile iadului nu o vor birui, nu o vor putea prevala și sunt sigur că se va afla o soluție, căci dacă această scindare va dura prea mult, atunci, din păcate, o nouă schismă, asemenea celei din secolul al XI-lea, va fi inevitabilă, iar vina va fi a celor care au provocat o astfel de schismă. Să dea Dumnezeu ca acest lucru să nu se întâmple și, în timp, situația să se remedieze cumva”, și-a exprimat nădejdea episcopul sârb.

Printre vorbitorii de la conferință s-a numărat și Arhiepiscopul Teodosie de Sevastia, care și-a exprimat sprijinul pentru Biserica Ortodoxă Rusă. Potrivit acestuia, în Țara Sfântă se roagă neîncetat pentru vindecarea schismei și recunosc singura Biserică canonică din Ucraina – Biserica Ortodoxă Ucraineană și pe Întâistătătorul acesteia, Preafericitul Părinte Onufrie, Mitropolitul Kievului și al Întregii Ucraine.

În discursul său, Arhiepiscopul Teodosie a amintit de slujba săvârșită împreună cu Preafericirea Sa la Sfântul Mormânt din Ierusalim: conform mărturiei sale, Mitropolitul Onufrie „a ridicat mâinile și s-a rugat cu lacrimi în ochi ca această criză să se sfârșească și Domnul să aducă pacea în Biserica Ucrainei”. „Suntem uniți de dragoste, rugăciune și speranță pentru un viitor comun al Ortodoxiei Universale”, a spus Arhiepiscopul Teodosie.

Mitropolitul Andrei de Gori și Atena a făcut o scurtă prezentare a unor aspecte din istoria autocefaliei Bisericii Ortodoxe Georgiene. În raportul său, Mitropolitul Andrei a menționat, în special, că primii propovăduitori ai creștinismului pe teritoriul Georgiei au fost Sfinții Apostoli Andrei, cel Întâi Chemat, și Simon Zilotul. Botezul în masă a georgienilor a avut loc în secolul al IV-lea datorită lucrării misionare a Sfintei Nina, cea întocmai cu Apostolii, care este considerată, pe bună dreptate, luminătoarea Georgiei.

Ierarhul a menționat, de asemenea, că până la independența sa, Biserica Georgiană nu a fost subordonată canonic față de Constantinopol, ci față de Biserica Ortodoxă a Antiohiei. „Perioada formării structurii bisericești din istoria Bisericii Georgiene a avut legătură atât cu Capadocia, cât și cu Patriarhia Antiohiei. [...] Dacă linia bisericească de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Georgiene a avut legături cu tronul din Antiohia, linia politică, desigur, a avut întotdeauna legături cu Constantinopolul”, a spus el.

Mitropolitul Andrei a subliniat că Georgia și-a atins apogeul sub regele iberic Vahtang I Gorgasali. În 455, el a mutat capitala statului de la Mtskheta la Tiflis și, în noua capitală, a pus temelia faimoasei Catedrale a Sionului. Sub regele Vahtang, în Georgia au fost înființate 12 scaune episcopale.

„De la începutul crizei bisericești, nu a fost deloc ușor (atât pentru Mitropolitul Nichifor, cât și pentru mine, și pentru alți arhieri din Kykkos) să scriem și să vorbim despre problema ucraineană și, în general, să prezentăm acest subiect, – a spus în cuvântul său de bun venit, adresat participanților la forum, Mitropolitul Isaia de Tamassos și Orinis. Știți că evenimentele geopolitice obligă Ciprul să urmeze cursul politicii euro-americane cu toate consecințele care rezultă de aici. În ciuda acestui fapt, vorbim, scriem și Îl rugăm pe Dumnezeu să ne lumineze „să învățăm drept cuvântul adevărului”, așa

cum ne spune conștiința noastră de arhiereu, în ciuda consecințelor negative pentru noi”.

„Sper că Sfinții și Mucenicii Ciprului Ortodox și ai Rusiei vor mijloci înaintea Domnului nostru Iisus Hristos și a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pentru unitatea Bisericii Ortodoxe și rezolvarea cât mai grabnică a acestei grave probleme bisericești, care nu ar fi trebuit să apară”, și-a încheiat mesajul video Mitropolitul Isaia.

Raportul Mitropolitului Nichifor de Kykkos și Tilliria a fost prezentat online de părintele Arhimandrit Serafim Gavrikov.

„Ambițiile Patriarhului Ecumenic se extind deja asupra întregii Biserici: de fapt, el pretinde dreptul de a interveni în viața internă a tuturor Patriarhiilor Ortodoxe Locale și a Bisericilor Autocefale, – menționează în raportul său ierarhul Bisericii Cipriote. În același timp, din punctul de vedere al istoriei și al sfintelor canoane, poate exista un singur răspuns incontestabil la întrebarea despre întâietate în Biserica Sobornicească: „De-a lungul a două milenii din istoria sa, Biserica Ortodoxă nu a înzestrat pe niciunul dintre episcopii săi cu titlul și competențele de Cap al Bisericii”.

„Prin urmare, este absolut evident – și acest lucru poate fi justificat din punct de vedere istoric, canonic și dogmatic, reieșind din tradiția iconografică și scrierile părinților – că niciunul dintre Întâistătători, Patriarhi sau conducători ai Bisericilor Autocefale nu poate substitui singurul Cap neschimbat al Bisericii, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Biserica în sobornicitatea și catolicitatea ei nu are alt Cap decât Domnul nostru Iisus Hristos. Cea mai înaltă autoritate canonică din Biserică sunt Sinodele Ecumenice și nu vreunul dintre Întâistătătorii Bisericilor Ortodoxe Locale. Din cele mai vechi timpuri, Biserica a crezut că Sinodul Ecumenic este instituția infailibilă și supremă a Bisericii și l-a interpretat ecleziologic în acest fel”, a spus Mitropolitul Nichifor.

Protopresbiterul Georgi Zvidadze, rectorul Academiei și Seminarului Teologic din Tbilisi, și-a dedicat raportul problemei primatului în epoca Sinoadelor Ecumenice.

„Unitatea Bisericii la nivel universal este posibilă numai prin unitatea Bisericilor Locale în contextul euharistic, ecleziologic, – a subliniat părintele Georgi. Din comuniunea Euharistică rezultă nu numai unitatea tuturor Bisericilor Locale, ci și respectul pentru integritatea ecleziastică și catolicitatea fiecărei Biserici Locale. Unitatea la nivel universal, care micșorează integritatea și catolicitatea oricărei Biserici Autocefale Locale, este contrară ecleziologiei euharistice. Toate opiniile despre primatul Sfântului Apostol Petru, care sunt percepute ca un primat al puterii de conducere papale, distrug principiile ecleziologiei euharistice, ceea ce este străin și inacceptabil pentru tradiția ortodoxă”.

În raport s-a menționat că atât canoanele apostolice, cât și canoanele Sinoadelor Ecumenice nu îngăduie nici autocrația episcopului întâistătător, nici, cu atât mai mult, absolutismul în Biserică: „Instanța supremă pentru rezolvarea problemelor religioase și canonice aparține Sinodului Episcopilor – Local sau, dacă acest lucru este cerut de împrejurări, Ecumenic. Principiul sinodal implică faptul că cele mai înalte organisme de conducere ale Bisericii Ortodoxe nu au un caracter personal, așa cum se obișnuiește în Biserica Catolică”. În Biserica Ortodoxă, organele supreme de conducere sunt determinate de principiul sinodal, care este cuprins în canoanele primelor două Sinoade Ecumenice.

„Biserica autocefală locală se administrează complet independent. Regulile dreptului canonic definesc strict principiul autocefaliei – acest principiu a fost respectat încă de pe vremea Apostolilor: în secolele I-III, toți episcopii au fost independenți în cadrul eparhiei lor. Situația s-a schimbat la începutul secolului al IV-lea, atunci când în provinciile Imperiului Roman au apărut mai întâi Mitropoliile, iar până în secolul al VI-lea s-au format Patriarhiile, înființarea cărora nu a presupus limitarea numărului de Biserici Autocefale la cinci. [...] În comentariile canonistului bizantin, Patriarhul Antiohiei Teodor Balsamon, la

canonul 2 de la Sinodul IV Ecumenic, se arată limpede că și în afara Imperiului Roman au existat Biserici Autocefale, printre care: Bulgară, Cipriotă și Iberică (adică Georgiană)", a remarcat vorbitorul.

„Pentru practica bisericească canonică, existența oricărui centru administrativ la nivel universal, care ar avea drepturi de conducere, este complet străină”, a rezumat protopresbiterul Georgi Zvidadze.

Au fost prezentate și rapoartele reprezentanților Bisericii Ortodoxe Ucrainene canonice.

Astfel, Episcopul Silvestru de Belogorod, Rectorul Academiei și Seminarului Teologic din Kiev, a prezentat un raport pe tema: „Reflecția învățăturii despre primatul Patriarhului Constantinopolului în actele normative ale „Bisericii ortodoxe din Ucraina” (schismatice)”. În acesta, Episcopul Silvestru a menționat că evenimentele bisericești care au avut loc în Ucraina în ultimii ani au devenit o încercare pentru întreaga Ortodoxie universală: emiterea de către Constantinopol a tomosului privind acordarea autocefaliei „Bisericii Ortodoxe din Ucraina” (schismatice) nu numai că „a dus la o criză profundă în relațiile dintre Bisericiile Ortodoxe Locale”, dar a și actualizat problema primatului în Biserica universală.

Vorbitorul a menționat că Patriarhul Bartolomeu „a folosit în mod constant situația bisericească din Ucraina pentru a-și declara statutul special în rândul Bisericii Ortodoxe Locale”. „Potrivit statutului „Bisericii ortodoxe din Ucraina” (schismatice), puterea Patriarhului Constantinopolului depășește cadrul Bisericii din Constantinopol și are un caracter universal. Acest lucru pune Scaunul Patriarhal al Constantinopolului mai presus de toate celelalte Biserici Locale. [...] Patriarhul Bartolomeu, în discursul său dedicat situației bisericești din Ucraina, subliniază în mod constant statutul său special în Ortodoxia universală. Este destul de evident că Patriarhul Constantinopolului încearcă să folosească situația din Ucraina pentru a-și consolida pozițiile în Ortodoxia universală. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că în documentele „Bisericii ortodoxe din Ucraina” (schismatice) această doctrină este formulată destul de clar”, a spus Episcopul Silvestru.

„Patriarhul Constantinopolului își arogă dreptul exclusiv de a emite tomosuri privind autocefalia Bisericii Ortodoxe Locale, de a primi apeluri privind deciziile instanțelor bisericești de la clericii tuturor Bisericii Locale și de a exercita conducerea spirituală a diasporei ortodoxe. [...] O asemenea înțelegere a primatului în Biserica universală este respinsă direct de Biserica Ortodoxă Rusă”, a subliniat ierarhul.

„Conflictul bisericesc din Ucraina, în mare parte, își are rădăcinile în acele contradicții profunde care s-au acumulat în relațiile dintre Bisericiile Locale. Este destul de evident că Patriarhul Constantinopolului încearcă să folosească situația ucraineană pentru a-și consolida poziția în Ortodoxia universală și pentru a promova doctrina întâietății sale în Biserica universală”, a spus Episcopul Silvestru.

„Coliziunea canonică în intervenția Patriarhiei Constantinopolului în problemele Bisericii Ortodoxe Ucrainene (canonice)” – acesta a fost titlul raportului Mitropolitului Augustin de Belaia Tserkov și Boguslav, președintele Comisiei teologice și canonice din cadrul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ucrainene canonice.

„Recunoașterea efectivă de către Patriarhul Constantinopolului a „ierarhiei” schismatice formate din persoane hirotonite de episcopi schismatici și despărțiți de Biserică, care sunt supuși pedepselor și anatimizării de către Sinoadele Arhieresti ale Bisericii Ortodoxe Ucrainene și Rusă, este o provocare deschisă pentru toate Bisericiile Ortodoxe Locale”, a declarat Vlădica Augustin.

Organizatorii și partenerii forumului, care își va continua lucrările pe 17 septembrie, au fost Comisia Sinodală Biblică și Teologică, Departamentul pentru Relații Bisericești Externe al Patriarhiei Moscovei și Institutul de Studii Postuniversitare Sfinții Chiril și Metodie. Evenimentul are loc cu participarea

O sursă: <https://mospat.ru/ro/news/88051/>